

Laudacio na Samuela Vrbovského

*Dobro v slovách vytvorí dôveru,
dobro v myslení hĺbku,
dobro pri rozdávaní lásku.*

Albert Camus

Vaše excelencie, milé dámy, vážení páni,

v dnešnej dobe, keď sa človek pokúša ovládnuť vesmírom, keď chladno a vypočítavo kalkuluje a za všetkým chce vidieť a mať zo všetkého zisk, tieto slová Alberta Camusa sa zdajú skôr nereálnym posolstvom z bájok než možným východiskom a mottom v živote súčasného človeka. A predsa...

Sú aj dnes ľudia, ktorých životom vedie snaha rozdávať dobro, vzbudzovať dôveru, a tým rozširovať lásku, lásku nepodmienečnú, nezištnú. A bez ohľadu na to – akokoľvek to anachronicky dnes znie – akurát tieto hodnoty, ktorým dnes predsa len jedinci holdujú a ktorým zasvätili život, sú prameňom ich šťastia a životného uspokojenia.

Ctené slávnostné auditórium,

nesmierne ma preto teší, že dnes tu, pred vami, môžem predniesť laudacio na dôstojného biskupa SEAVC v Srbsku ThMgr. Samuela Vrbovského, nositeľa Ceny Ondreja Štefanka za rok 2016 za všetko to, čo urobil a robí nielen v kresťanskom slovenskom zahraničnom svete, ale aj na utužovaní slovenskej súdržnosti, povedomia a sebaúcty.

Samuel Vrbovský sa narodil 23. júla 1946 v Petrovci v roľníckej rodine, z otca Jána a matky Márie rod. Tordajiovej. Základnú školu a gymnázium s maturitou zakončil v Petrovci. V rokoch 1967 – 1972 študoval teológiu na EBF UK v Bratislave. Za farára bol ordinovaný v Petrovci roku 1972 dôstojným biskupom SEAVC Jurajom Struhárikom.

V tom istom roku vstúpil do stavu manželského s Annou Chlpkovou z Hložian. Ich manželstvo bolo požehnané dvomi deťmi, Rastislavom a Vlastou.

V rokoch 1972 – 1979 pracoval ako zborový kaplán v Petrovci po boku farára Pavla Škantíka a od roku 1979 tu už pôsobil ako riadne zvolený farár tohto zboru.

Okrem zborovej činnosti bol pri Synode SEAVC zapisovateľom a v roku 1993 bol zvolený za báčského seniora.

Dňa 26. júna roku 2002 na Synode Slovenskej evanjelickej a. v. cirkvi v SR Juhoslávii bol zvolený za biskupa našej cirkvi na šesťročné funkčné obdobie. Inštalácia Samuela Vrbovského za biskupa sa konala dňa 1. septembra roku 2002 v chráme Božom v Petrovci. Hneď na začiatku svojho úradovania začal pracovať na konsolidácii pomerov v našej cirkvi, ale intenzívne spolupracovať aj s matkocirkvou na Slovensku, ako aj s partnerskými cirkvami v Nemecku, USA a SLZ.

Počas prvého funkčného obdobia v hodnosti biskupa boli vybudované a vysvätené dva chrámy Božie: v Boľovciach a v Lugu. Toto obdobie je poznačené aj jeho snahou vypracovať novú Ústavu SEAVC v Srbsku. Nový najvyšší akt SEAVC bol schválený na Synode 19. júla roku 2005.

Bolo to aj obdobie kedy sa v krajine intenzívne pracovalo na Zákone o reštitúcii majetkov, ktoré boli odňaté tak jednotlivcom ako aj inštitúciám po II. svetovej vojne, teda aj SEAVC vtedy v Juhoslávii, dnes v Srbsku. Po schválení tohto zákona parlamentom Srbskej republiky, biskupský úrad našej cirkvi svojimi radami, právnickou pomocou a výzvami naše cirkevné zbory včas uviedol do tejto problematiky, aby si svoje požiadavky za prinavrátanie odňatého majetku včas podali na republikovú Direkciu pre reštitúciu a uplatnili.

Pričineným sa nášho oceneného roku 2006 zbor SEAVC Krista Pána v Lavertone v Austrálii po prvýkrát dostal svojho duchovného pastiera zo Srbska, z našej cirkvi, v osobe Jána Haviara vtedy 31-ročného, ktorý ukončil teologické vzdelanie na EBF UK v Bratislave roku 2002 a ordinovaný bol v tom istom roku v Kovačici. Naposledy slúžil ako zborový farár v cirkevnom zbore v Jánošíku. Ján Haviar v zbore v Lavertone požehnané pracuje dodnes.

Dňa 12. júna roku 2008 na zasadnutí Synody SEAVC v Srbsku dôstojnému biskupovi Samuelovi Vrbovskému bol mandát predĺžený na ďalších šesť rokov. Na začiatku druhého funkčného obdobia v hodnosti biskupa boli dokončené a vysvätené ďalšie tri chrámy Božie: v Ľube, Bijeljine (Bosna a Hercegovina) a v Hajdušici. Počas druhého mandátu bolo vysvätených tak niekoľko renovovaných chrámov Božích ako aj niekoľko domov smútku. Zároveň sa stabilizovali a zintenzívnili kontakty SEAVC v Srbsku so zahraničím, zvlášť s ECAV na Slovensku.

V roku 2013, čiže v Roku Cyrila a Metoda, bola z podnetu Svetového združenia Slovákov v zahraničí zriadená Ekumenická duchovná rada SZSZ, o čom na stretnutí v Novom Sade 22. decembra 2013 bolo podpísané aj memorandum. Predsedom tejto EDR SZSZ sa stal biskup SEAVC v Srbsku ThMgr. Samuel Vrbovský. Túto funkciu zastáva doteraz. Duchovným životom

Slovákov v zahraničí sa v minulosti zaoberali početné slovenské subjekty, spolky, cirkevné zbory, žiaľ, po roku 1948 boli z veľkej časti popretŕhané putá slovenského duchovného života medzi Slovenskom a slovenským svetom. Tento novoutvorený orgán SZSZ zväzuje tie poroztrhané putá, a bez ohľadu na vierovyznanie, koná v prospech zachovania svojbytnosti a slovenskosti v slovenskom zahraničnom svete.

V roku 2014 na zasadnutí Synody SEAVC v Srbsku ThMgr. Samuel Vrbovský bol zvolený za biskupa na ďalších šesť rokov. Ako najvyšší hodnostár SEAVC v Srbsku sa náš laureát snažil pôsobiť zjednocujúco v rámci nielen SEAVC, ale aj slovenskej národnosti, nabádal cirkevné zbory k spolupráci s cirkevnými zbormi SEAVC v zahraničí a v materskej krajine, inicioval opravu cirkevných objektov a kostolov, čo je veľmi dôležité z aspektu slovenského národnostného života, lebo v mnohých prostrediach spisovný slovenský jazyk počuť už jedine v chrámoch Božích.

Pred rokom, v marci vlaňajšieho roka, na pozvanie biskupa SEAVC v Srbsku (SEAVC) Samuela Vrbovského Predsedníctvo ECAV na Slovensku sa zúčastnilo na kňazskej konferencii SEAVC v Báčskom Petrovci. Pri tejto príležitosti vznikla idea založiť Asociáciu slovenských evanjelických cirkví so sídlom v Novom Sade. Prípravy by mali pokračovať tak, aby dohoda o založení ASEC mohla byť podpísaná spolu s ďalšími slovenskými cirkevnými organizačnými jednotkami evanjelikov v Európe v predvečer V. evanjelických cirkevných dní v Békešskej Čabe v tomto roku.

Počas svojho pôsobenia v Petrovci okrem niekoľkých menších opráv na kostole roku 1982 bola vykonaná generálna oprava tohto majestátneho objektu. V roku 1991 z jeho podnetu sa začala výstavba novej fary. Keďže následne v týchto končinách nastali krkavčie časy, časy vojnové, časy ekonomického úpadku, nového cirkevno-zborového domu Petrovčania sa dožili až po desaťročí aj napriek tomu, že mnohé práce tu vykonávali svojpomocne.

Akurát v tých časoch, v rokoch vojnových, v rokoch nezaznamenanej inflácie, úpadku hodnôt jednak mravných, ale aj tých ľudských, v časoch bujnenia nacionalizmov všetkých farieb, farár petrovský a senior báčsky SEAVC Samuel Vrbovský sa nebál zastať si na stranu Slovákov, byť im oporou a kandidovať nielen na komunálnych voľbách v lokálnej samospráve v Báčskom Petrovci, ale aj na pokrajinských voľbách ako nestranický kandidát. Nielenže kandidoval, ale vďaka dôvere a úcte, ktorú požíval v slovenskom národnostnom spoločenstve bol aj zvolený a bol jedným z mála opozičných poslancov v AP Vojvodine v období miloševićovskej izolacionistickej a nacionalistickej

vyhrotenej strachovlády. Aj vďaka tomu, aj vďaka pomoci, ktorá prostredníctvom cirkvi k ľuďom v tých krušných časoch prichádzala, Slováci sa húfne nevystáhovali z týchto končín, aj keď ich oficiálna politika k tomu nabádala. Aj v tých časoch náš laureát nemyslel iba na seba a svoju rodinu. Veď oveľa pohodlnejšie bolo zostať v istote chrámu Božieho a lona cirkvi. Samuel Vrbovský majúci však v srdci tak nábožnosť ako aj národnosť, obetavo sa dal aj do služieb slovenskosti, a aj v tých časoch presadzoval vo verejnom pôsobení skutočné hodnoty a nezištne pomáhal ľuďom.

V osobnom živote je tak manželke ako aj svojim deťom a vnúčatám rodinnou oporou. Aj napriek svojim cirkevným a spoločenským povinnostiam, svojej manželke Anne rád pomáha. Keď ešte obýval honosnú faru v strede Petrovca vybudovanú v rokoch 1837/38, chodieval ráno po čerstvý chlieb do predajne vzdialenej od fary zo 50 krokov. Ale človek jeho rázneho kroku túto vzdialenosť zmeral len vo výnimočných prípadoch za niekoľko minút. Spravidla na to potreboval hodinku a neraz sa stalo, že aj poldruha hodiny. Stred Petrovca sa totiž vždy hmýri ľuďmi. A keď ľudia oslovia, nepatrí sa len odzdraviť, ale aj to-ktoré slovo prehodiť, dať radu keď ho o to požiadajú, popýtať sa na rodinu, zdravie, vypočúť ponosy, či zažartovať... Totiž dôstojný pán biskup Vrbovský okrem toho, že je vynikajúcim kazateľom, po ktorom však kázne v písanej podobe nezostanú, je človekom sršiacim vtipom, dômyselnosťou a vyhľadávaným spolubesedníkom.

Dôstojný biskup SEAVC Samuel Vrbovský je osobnosťou silno vnímajúcou skutočné potreby a problémy človeka, aj tie národnostné, aj tie osobné, ľudské.

Ctenému laureátovi

za všetko, o čo sa zaslúžil, čo inicioval, či podporil a za čo sa mu dostalo toto vysoké uznanie, chcem vo vlastnom mene a v mene zriaďovateľov Ceny Ondreja Štefánka zo srdca zablahoželať, popriať mu a všetkým vôkol neho, aby im zdravie slúžilo, aby mohol aj ďalej kráčať pevným krokom cestou tak nábožnosti ako i národnosti čerpajúc silu a istotu z Hradu prepevného. Nech Pán Boh aj ďalej stojí pri Tebe, sprevádza Tvoje kroky a Ťa ochraňuje.

Katarína Melegová-Melichová